



Наша СЛОВА



Газета выходзіць з сакавіка 1990 года

№ 24 (1175) 11 ЧЭРВЕНЯ 2014 г.

Памятны знак на месцы Фары Вітаўта

У Гародні прадстаўнікамі дзвюх канфесій асвечаны памятны знак, прысвечаны падарванай у лістападзе 1961 года Фары Вітаўта. Знак усталяваны ў скверы, што яшчэ ў савецкі час з'явіўся на падмурках гэтага храма. Знак асвятлялі архіепіскап Гарадзенскі і Ваўкавыскі Арцёмій і біскуп Гарадзенскі Аляксандр Кашкевіч, якія ў святочных строях у атачэнні кіраўнікоў горада прыйшлі на месца ўзарванага храма. Фара Вітаўта вядома не толькі, як самы вялікі храм Гародні, ці месца першага пахавання караля і вялікага князя Сцяпана Батуры, а таксама як месца, дзе ў малітве супыняўся святы Казімір.

Яшчэ дзясятка гадоў таму пра гэта гарадзенцы і не марылі, але спробы зрабіць помнік былі, ўзгадвае грамадскі актывіст Эдвард Дмухоўскі.

Пра значэнне гэтага помніка для горада расказвае яго аўтар Сяргей Більдзюк:

- Праект задумваўся ў выглядзе дзвюх напалову разбураных аракаў, якія сімвалізуюць



зруйнаваны храм. Левая - гэта каталіцкая часка гісторыі, павая - права-слаўная. А шылда ў цэнтры - яго гістарычны шлях. Гэты праект меў 12 варыянтаў. Вельмі складана было знайсці рашэнне, бо трэба было спалучыць дзве веры ў адным помніку. Гэты шлях быў вельмі няпросты.

Мерапрыемства адбывалася ў рамках X Фэста нацыянальных культур і сабрала некалькі соцень гарадзенцаў, прадстаўнікоў розных канфесій і дыпламатычнага корпусу.

Беларускае Радыё Рацыя, Гародня

180 гадоў з дня нараджэння Аляксандра Ельскага

Аляксандр Каралевіч ЕЛЬСКІ (польск.: Aleksander Jelski, руск.: Александр Каролевич Ельский), 16 чэрвеня 1834, маёнтак Замосце каля вёскі Дудзічы, Ігуменскі павет, Менская губерня, Расійская імперыя - 10 верасня 1916. Належаў да каталіцкага роду Ельскіх (гербу "Пелеш"), які адносіўся да сярэднезаможнай шляхты Вялікага Княства Літоўскага. Беларускі гісторык, краязнавец, публіцыст, адзін з першых гісторыкаў беларускай літаратуры і зборнікаў беларускіх рукапісаў. Карыстаўся псеўданімамі Бацян з над Пцічы, Ліцвін-Грамадзянін.

Пачатковую адукацыю атрымаў у гімназіі ў г. Лаздэне (Усходняя Прусія), скончыў Менскую гімназію (1852). Служыў у расійскім войску, прымаў удзел у Крымскай вайне. Быў міравым суддзём. Пісаў пачаў з маладосці, на беларускай, рускай і польскай мовах. Літаратурна-публіцыстычная дзейнасць А. Ельскага пачалася з дасягання ў газету "Віленскі вестник" прысвечаных пераважна вызваленню сялян ад прыгону. Добра ведаў французскую і нямецкую мовы. Быў чалавечкам ліберальна-буржуазных поглядаў, часамі станавіўся на кансерватыўныя пазіцыі. Меў дачку Аляксандру.

А. Ельскаму належыць некалькі вершаваных і пражаных твораў на беларускай мове - "Сыноч" (1895), "Выбі-

раймасыя ў прочкі" (1896), "Слова аб праклятай гарэлцы і аб жыцці і смерці п'яніцы" (1900). Усе гэтыя творы вытрыманы ў духу асветніцтва і не вельмі дасканалыя па сваім мастацкім ўзроўні. У творчай спадчыне А. Ельскага шмат прац на польскай і рускай мовах, якія прысвечаны пераважна мінуламу Беларусі, яе гісторыі, эканоміцы. Найбольш цікавыя з іх - "Слоўца аб старым Заслаўі", "Пра беларускую гаворку", "Нататкі аб падарожжы па Мінскай губерні", "Слоўца аб матэрыялах, якія служаць для даследавання беларускай гаворкі, этнаграфіі і літаратуры", апошні артыкул з нязначнымі зменамі змешчаны ў восьмым томе польскай "Вялікай ілюстраванай энцыклапедыі" (1892). Напісаў звыш 10 тыс. гістарычна-краязнаўчых артыкулаў пра Беларусь для "Польскай ілюстраванай энцыклапедыі" і "Геаграфічнага слоўніка".

Ельскі пераклаў на беларускую мову першую частку паэмы А. Міцкевіча "Пан Тадэвуш" (Львоў, 1892), выйшаў яго зборнік "100 прымавак, загадак, прыдумак і гавендаў для пажытку беларускага народа" (Вільня, 1908). А. Ельскі першы біяграф і сябар пісьменніка В. Дунін-Марцінкевіча. Менавіта ў яго аказаліся рукапісы са славутага куфра, які ў доме Дунін-Марцінкевіча бачыў у час вучобы Ядвігін Ш. Ён перапісваўся і з



Ф. Багушэвічам і інш. беларускімі пісьменнікамі. У маёнтку А. Ельскага ў Замосці бывалі ў свой час славытае гадзі вучоныя браты Катарбінскія, Здзяхоўскі, Федароўскі, Талька-Грынэвіч, Вайсянгоф. Таксама А. Ельскі ў сваім маёнтку разводзіў рыбу, займаўся добраўпарадкаваннем парка, дзе заклаў унікальную травяністую паляну.

Працяглы час творчасць А. Ельскага цікавіла толькі спецыялістаў і аматараў, але апошнім часам, з ростам папулярнасці музея матэрыяльнай культуры "Дудуткі" (у маёнтку пісьменніка Дудзічах), Ельскім сталі цікавіцца больш, бо побач, у Замосці, ім у 1864 быў заснаваны краязнаўчы музей. На адрас А. Ельскага ішлі лісты, пасылкі, бандэралі з многіх гарадоў. Ельскі праводзіў за пісьменным сталом па 12 гадзін у суткі.

Вікіпедыя.

75 гадоў з дня нараджэння Хведара Чэрні



Хведар ЧЭРНЯ нарадзіўся 10 чэрвеня 1939 года ў сялянскай сям'і. Пасля заканчэння Вішнеўскай сярэдняй

школы (1957) Хведар Чэрня працаваў загадчыкам Вішнеўскага сельскага клуба. Вучыўся ў тэхнічнай вучэльні № 9 пры Менскім аўтазаводзе і працаваў фармоўшчыкам-ліцейшчыкам (1958). Пасля службы ў войску скончыў філалагічны факультэт БДУ (1966) і Менскую ВПШ. Працаваў рэдактарам на Беларускім радыё, у выдавецтве "Беларусь". З 1972 г. да канца сваіх дзён жыцця быў старшым рэдактарам выдавецтва "Мастацкая літаратура".

Першыя вершы Хведара Чэрні з'явіліся ў друку ў 1955 г. Ён аўтар кніг "Добрай раницы, лодзі" (1966), "Дабрэ

свет" (вершы і паэмы, 1968), "Размова з памяццю" (паэма, 1970), "Сады юнацтва" (вершы і паэмы, 1972), "Настрой" (1974), "Ваколіца" (1976), "Ажаніся, не журчыся..." (гурмарыстычныя вершы, 1979), "Святло рамонак" (1981), "На скрыжаваных памяці" (вершы і паэмы, 1982), "Музыка дарог" (1984), кніжак для дзяцей "Песня Сабіны" (паэма, 1971), "На сонечнай вуліцы" (1973). Хведарам Чэрнем зроблена шмат, яшчэ больш было задум, якія, на жаль, абарваліся на паўслове... Паэт Хведар Чэрня памёр 16 сакавіка 1983 г., пражыўшы толькі 43 гады.

Вікіпедыя.

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь



Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь

УСТАНОВА АДУКАЦЫІ «БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ПЕДАГАГІЧНЫ УНІВЕРСІТЭТ ІМЯ МАКСІМА ТАНКА»

вул.Савецкая, 18
220030, г.Мінск
тэл. (017) 226 40 20, факс (017) 226 40 24
E-mail: bspu@bspu.unibel.by

УЧРЕЖДЕНИЕ ОБРАЗОВАНИЯ «БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ МАКСИМА ТАНКА»

ул.Советская, 18
220030, г.Минск
тел. (017) 226 40 20, факс (017) 226 40 24
E-mail: bspu@bspu.unibel.by

26.05.2014 № 11/13-1109
На № _____ ад _____

Старшыня ГА "ТБМ імя Ф. Скарыны" А.А.Трусаву

Шаноўны Алег Анатольевіч!

Шчыра ўдзячны Вам за віншаванне ў сувязі з прызначэннем мяне на пасаду рэктара Беларускага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта імя Максіма Танка.

Па сутнасці Вашага звароту адказваем наступнае.

У БДПУ на беларускай мове вядзецца справядовства, праходзяць пасяджэнні Савета ўніверсітэта, выкладаюцца шматлікія спецыяльныя дысцыпліны (на гістарычным, матэматычным, фізічным і іншых факультэтах), публікуюцца вучэбна-метадычныя дапаможнікі, выдаецца газета "Настаўнік", рыхтуюцца разнастайныя матэрыялы рэкламнага характару.

ISSN 2073-7033



Усе выпускнікі ўніверсітэта, у тым ліку і факультэта спецыяльнай адукацыі, вучаюцца дысцыпліну "Беларуская мова (прафесійная лексіка)" і валодаюць мовай тытульнай нацыі ў аб'ёме, вызначаным дзяржаўнымі адукацыйнымі стандартамі па адпаведных спецыяльнасцях.

БДПУ мае ўсе магчымасці для арганізацыі выкладання спецыяльных дысцыплін на беларускай мове пры наяўнасці зацікаўленасці ў гэтым з боку студэнтаў.

Рэктар БДПУ АЛ. Жук.

Баранавіцкі актывіст ТБМ Сяргей Гоўша адстойвае сваё права на карыстанне беларускай мовай ў банкаўскай сферы

Баранавіцкі актывіст Таварыства беларускай мовы Сяргей Гоўша атрымаў ліст з адкрытага акцыя-нернага таварыства "Ашчадны банк "Беларусбанк" філіял № 802 за подпісам дырэктара А.Ф. Навіцкага, у якім паведамляецца, што банк раз-гледзеў яго зварот па пытанні плацяжоў і выкарыстання беларускай мо-вы пры абслугоўванні кліентаў. Найперш банкаўскі чыноўнік падрабязна распавёў актывісту ТБМ Сяргею Гоўшу пра працу "Беларусбанка" аб развіцці і ўдасканаленні адзінай раз-ліковай і інфармацыйнай прасторы (АРІП) для аплаты паслуг, пра дыстанцыйнае банкаўскае абслугоўванне праз сістэму Інтэрнэт. Гэта добра, і ніхто такія паслугі не аспрэчвае. Але вось што тычыцца беларускай мовы пры абслугоўванні кліентаў, то спадар Навіцкі паведаміў у сваім адказе, спаслаўшыся на арт. 2 Закона "Аб мовах ў Рэспубліцы Беларусь", што, "...кіруючыся нарматыўна-прававой базай Рэспублікі Беларусь, банк мае права пры аказанні паслуг насельніцтву выкарыстоўваць адну з дзяржаўных моў РБ беларускую ці рускую". Маўляў, вы можаце нас прасіць выкарыстоўваць беларускую мову ў банкаўскай сферы, але мы будзем карыстацца толькі рускай мовай.



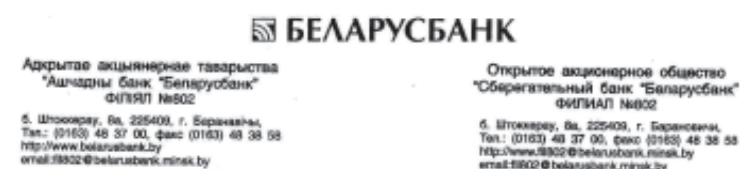
Але артыкул 50 Канстытуцыі РБ абвясчае, што кожны грамадзянін мае права карыстацца роднай мовай, выбіраць мову зносін. Аднак у рэальным жыцці ў нас ўсё выглядае зусім інакш. Я не магу адправіць ці надрукаваць якую-небудзь банкаўскую паперку на беларускай мове, бо супрацоўнікі банка скардзяцца на нястачу беларускага шрыфта ў кампутарах. Аб гэтым я і пісаў кіраўніцтву банка і спадзяваўся, што яго ім устаноўяць і можна будзе свабодна карыстацца роднай мовай для аплаты паслуг. Тут жа замест канкрэтнай працы па пашырэнні беларускай мовы ў банкаўскай сферы мне даслалі звычайную адпіску, - паведаміў актывіст ТБМ Сяргей Гоўша.

Ён лічыць склаўшуюся сітуацыю не толькі незаконнай, але нават абсурднай і мае намер скардзіцца далей ў вышэйшыя органы ўлады.

Віктар Сырыца.



Сяргей Гоўша з Канстытуцыйнай Рэспублікі Беларусь



Актывіст Сяргей Гоўша атрымаў ліст з адкрытага акцыя-нернага таварыства "Ашчадны банк "Беларусбанк" філіял № 802 за подпісам дырэктара А.Ф. Навіцкага, у якім паведамляецца, што банк раз-гледзеў яго зварот па пытанні плацяжоў і выкарыстання беларускай мо-вы пры абслугоўванні кліентаў. Найперш банкаўскі чыноўнік падрабязна распавёў актывісту ТБМ Сяргею Гоўшу пра працу "Беларусбанка" аб развіцці і ўдасканаленні адзінай раз-ліковай і інфармацыйнай прасторы (АРІП) для аплаты паслуг, пра дыстанцыйнае банкаўскае абслугоўванне праз сістэму Інтэрнэт. Гэта добра, і ніхто такія паслугі не аспрэчвае. Але вось што тычыцца беларускай мовы пры абслугоўванні кліентаў, то спадар Навіцкі паведаміў у сваім адказе, спаслаўшыся на арт. 2 Закона "Аб мовах ў Рэспубліцы Беларусь", што, "...кіруючыся нарматыўна-прававой базай Рэспублікі Беларусь, банк мае права пры аказанні паслуг насельніцтву выкарыстоўваць адну з дзяржаўных моў РБ беларускую ці рускую". Маўляў, вы можаце нас прасіць выкарыстоўваць беларускую мову ў банкаўскай сферы, але мы будзем карыстацца толькі рускай мовай.

Аб разглядзе звароту

Паважаны Сяргей Канстанцінавіч! Кіраўніцтва філіяла № 802 ААТ "ААБ Беларусбанк" разгледзела Ваш зварот па пытанні прыёму плацяжоў па сістэме АРІП і выкарыстання беларускай мовы пры абслугоўванні кліентаў.

У мэтах удасканалення і правядзення безняўных грашовых разлікаў у Рэспубліцы Беларусь Нацыянальнымі банкамі з 2010 года праводзіцца праца па развіцці адзінай разліковай і інфармацыйнай прасторы для аплаты паслуг праз банкі і нябанкаўскія крэдытна-фінансавыя арганізацыі, арганізацыі паштовай і электрычнай сувязі (далей - АРІП).

Функцыянаванне АРІП дазваляе ў маштабах Рэспублікі Беларусь рэалізаваць неабходныя сацыяльныя, ільготныя і іншыя схемы ажыццяўлення разлікаў, пашырыць спектр інфармацыйна-тэхналагічных рашэнняў для аказання банкаўскіх паслуг насельніцтву.

Развіццё АРІП дае магчымасць пашырыць пералік магчымых інструментаў для аплаты насельніцтвам аказаных паслуг, ажыццявіць падключэнне да сістэмы большага ліку вытворцаў паслуг.

У частцы збоў ў працы сістэмы АРІП ў красавіку бягучага года Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь праінфармаваў, што 6 красавіка г.г. было праведзена абнаўленне праграмага забеспячэння сістэмы АРІП. На момант Вашага звароту ў аддзяленне філіяла функцыянаванне сістэмы яшчэ не прыведзена да штатнага рэжыму.

У адрас Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь цэнтральным апаратам ААТ "ААБ Беларусбанк" накіраваны лісты з выкладаннем ўзнікаючых праблем.

У мэтах недапушчэння чэргаў і змяншэння нагрукі на аперацыйныя вокны ў аддзяленні № 802/75 спецыяльна вылучаны зоны абслугоўвання па плацёжных картах: устаноўлены знешні банкамат і ўнутраны інфакіёск, што дазваляе кліентам самастойна здзяйсняць вялікі пералік аперацый і атрымаць даведчаную інфармацыю.

Для эканоміі асабістага часу і выгады, прапануем Вам скарыстацца дыстанцыйным банкаўскім абслугоўваннем. Не наведваючы аддзяленніў банка з дапамогай аддаленага доступу да банкаўскага рахунку можна здзейсніць банкаўскія аперацыі, у тым ліку і грашовыя пераводы, выкарыстоўваючы паслугі М-банкінгу і Інтэрнэт-банкінгу. М-банкінг - гэта здзяйсненне аперацый з дапамогай мабільнага тэлефона. Інтэрнэт-банкінг - гэта кіраванне рахункамі і ажыццяўленне банкаўскіх аперацый дыстанцыйна праз сістэму Інтэрнэт.

Па пытанні прадастаўлення дакументаў аб аплаце за камунальныя паслугі на беларускай мове.

У адпаведнасці з артыкулам 17 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь дзяржаўнымі мовамі ў Рэспубліцы Беларусь з'яўляюцца беларуская і руская мовы. Паводле артыкула 2 Закона Рэспублікі Беларусь "Аб мовах у Рэспубліцы Беларусь" Рэспубліка Беларусь забяспечвае ўсебаковае развіццё і функцыянаванне беларускай і рускай моў ва ўсіх сферах грамадскага жыцця. Кіруючыся нарматыўна-прававой базай Рэспублікі Беларусь банк мае права пры аказанні паслуг насельніцтву выкарыстоўваць адну з дзяржаўных моў Рэспублікі Беларусь беларускую ці рускую.

База дадзеных аб сумах аплаты за аказаныя паслугі пастаўшчыкамі паслуг прадастаўляюцца ў Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь на рускай мове, адпаведна і ў ААТ "ААБ Беларусбанк" інфармацыя паступае таксама на рускай мове.

Банкам не парушаецца заканадаўства Рэспублікі Беларусь пры прадастаўленні кліентам квітэнцаў аб аплаце за паслугі на рускай мове, бо дзяржаўнымі мовамі ў Рэспубліцы Беларусь з'яўляюцца беларуская і руская мовы.

У адпаведнасці з арт. 9 Закона Рэспублікі Беларусь ад 18.07.2011 года № 300-3 "Аб зваротах грамадзян і юрыдычных асоб" (далей - Закон), філіял глумачыць Вам, што ў выпадку згоды з дадзеным адказам Вы маеце права звярнуцца ў філіял № 100 - Брэсцкае абласное ўпраўленне ААТ "ААБ Беларусбанк" (вул. Маскоўская, д. 202, 224020, г. Брэст), у цэнтральны апарат ААТ "ААБ Беларусбанк" (пр-т Дзяржынскага, д. 18, 220089, г. Мінск) і ў суд у устаноўленым парадку (арт. 20 Закона).

З павагай
Дырэктар філіяла А.Ф. Навіцкі.

Гоўша С.К.
вул. Камуністычная,
д.19А, кв. 112
225320, г. Баранавічы

Collegium Civitas
www.civitas.edu.pl

Якасць на вышынні!

- Еўрапейскі дыплом
- Патранат Польскай Акадэміі Навук
- Гарантыя нязменнай аплаты



tel: +48 22 656 71 89
admissions@collegium.edu.pl
Калегіум Сівітас, Рэспубліка Польшча, г. Варшава

У Варшаве ўзнагародзілі пераможцаў алімпіяды па беларускай мове



20-я алімпіяда па беларускай мове прайшла ў Варшаве. На кафедры беларусістыкі Варшаўскага ўніверсітэта пераможцам алімпіяды былі ўручаны ўзнагароды. Першае месца заняла вучаніца з Гайнаўкі **Уля Ніканчук**:

- Я вывучаю беларускую мову з першага класа, калі мне было сем гадоў. Мы вывучаем беларускую мову ў Гайнаўцы, мне вельмі падабаецца. Я думаю, што гэта важна ў нашым жыцці, бо падтрымлівае нашу тоеснасць. Я лічу сябе беларускай.

На думку старшыні арганізацыйнага камітэта, прафесара Аляксандра Баршчэўскага, сёлета ўдзельнікі адзначыліся высокім узроўнем ведаў. Прафесар парадаваўся, што зерне беларускай свядомасці і паша-

ны да беларускай мовы застаецца прынамсі ў удзельнікаў алімпіяды:

- Вельмі часта сустракаю людзей, якія паехалі да сваіх сваякоў у Беларусь і адказвалі па-беларуску ў краме, дзе ў іх пыталі: "Які цукар, вы навучыцеся размаўляць на талковай мове, тады звяртайцеся". Ну гэта як? Калі такая сітуацыя там, то зразумела, што і ў нас яна не можа быць добрай і дасканалая. Таму цяжка дамагацца, каб у Польшчы, дзе жыве жменька беларусаў, гэтае зацікаўленне ўзрастала і развівалася.

Наступная 21-я алімпіяда будзе прысвечана Ларысе Геніюш.

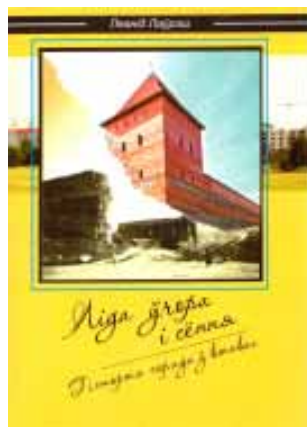
Кася Бергель,
Беларускае Радыё Рацыя,
Варшава.
Фота аўтара.



Прэзентацыя кнігі Леаніда Лаўрэша ў Лідзе

6 чэрвеня ў Лідскім літаратурным музеі прайшла прэзентацыя чарговай кнігі лідскага краязнаўца Леаніда Лаўрэша "Ліда ўчора і сёння. Гісторыя горада ў выявах". Выданне ажыццявіла "Лідская газета". У прадмове, напісанай галоўным рэдактарам газеты Кацярынай Серафіновіч у прыватнасці гаворыцца:

"Ліда на старых выявах" - пад такой назвай на старонках "Лідскай газеты" быў распачаты новы праект.



Яго аўтар - вядомы на Лідчыне і далёка за яе межамі краязнаўца Леанід Лаўрэш.

Асабліва сапраўды старажытныя здымкі, многія з якіх цудоўна захаваліся ў архівах неаб'якавых да гісторыі роднага горада людзей. Праз прызму непарадзанага сведкі падзей мінулых стагоддзяў - фотааб'ектыва - сёння мы маем магчымасць убачыць Ліду такой, якой яна была ў розныя гады свайго існавання.

Гісторыя горада была



рознай: драматычнай - у перыяд войнаў, стваральнай - у мірны час. Старонкі гэтай кнігі напоўнены каштоўнай інфармацыяй пра тую Ліду, якой бачылі яе нашы продкі, тая, хто жыў да нас у драўляных ці цагляных дамах, іпацыраваў на брукаваных вуліцах, ля старажытнага замка, вучыўся ў навуцальных установах, трымаў крану або працаваў на ўласніка завода. Подых гісторыі адчуваецца на кожнай старонцы кнігі, бачыцца ў кожным здымку.

Другая частка кнігі прысвечана дню сённяшняму, дню, у якім ёсць месца захаваным помнікам даўніны і сучасным архітэктурным збудаванням, дню, які запоўнены стваральнай працай нашых сучаснікаў. На фотаздымках, зробленых нашымі землякамі напярэдадні 690-гадовага юбілея горада, яскрава бачны

веліч і прыгажосць Ліды, якая праз усё выпрабаванні не страціла сваёй адметнасці і займае годнае месца сярод гарадоў нашай сінявокай краіны.

Калектыў рэдакцыі выказвае вялікую ўдзячнасць раённаму выканаўчаму камітэту, з дапамогай якога стала магчыма выданне гэтай кнігі, якая, несумненна, стане значнай падзеяй у асяродку аматараў гісторыі - краязнаўцаў, а таксама для тых, хто хоча ведаць мінулае сваёй малой радзімы і будаваць існавалі будучыню.

Так, кніга сапраўды мае тую адметнасць, што выдаваўся дзяржаўнай газетай з дапамогай мясцовай улады. Гэта прадуктыўны падход, бо колькі ж можна выдаваць краязнаўчую літаратуру за кошт саміх краязнаўцаў без дапамогі, а часта і насуперак волі мясцовых кіраўнікоў. І тут Ліда ска-

зала годнае і важнае слова: краязнаўства - справа ўсяго краю. Таму на прэзентацыі акрамя аўтара Леаніда Лаўрэша і галоўнага рэдактара "Лідскай газеты" Кацярыны Серафіновіч (на верхнім здымку) прысутнічалі намеснік начальніка ідэалагічнага аддзела райвыканкама ўладзімір Самсонаў і спецыяліст гэтага ж аддзела Алена Каралевіч.

Прысутнічалі лідскія краязнаўцы, рэдактары краязнаўчых часопісаў "Лідскі летапісец" і "Ziemia Lidzka" Станіслаў Суднік і Аляксандр Колышка. Леанід Лаўрэш з'яўляецца сталым аўтарам і гэтых выданняў.

Арганізоўваў прэзентацыю малады краязнавец Аляксандр Хітрун, навуковы супрацоўнік Лідскага музея, які рэгулярна і на беларускай мове праводзіць экскурсіі па Лідскім замку і Лідзе.

Прысутныя высока ацанілі якасць кнігі (выдадзена на дыктоўнай паперы), пашкадавалі пра малы наклад (традыцыйны ўжо для Беларусі 300 асобнікаў), выказалі пажаданне разгарнуць кнігу ў паўнаватрасны альбом.

І трэба спадзявацца, што ідэя выдання альбома, які б спалучыў стараы паштоўкі і фотаздымкі і новыя, сучасныя краязнаўчыя, не заглохне, а знойдзе падтрымку ўладаў горада.

Яраслаў Грынкевіч.

Сустрэча з рэдакцыяй АРСНЕ ў Баранавічах

Па запрашэнні Баранавіцкай рады Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны 21 траўня ў Баранавічы прыехалі галоўны рэдактар часопіса АРСНЕ Валер Булгакаў і яго намеснік Аляксандр Пашкевіч. Сустрэча праходзіла ў прыватным садзе грэка-каталіцкага святара айца Яўгена Малиноўскага (вуліца Міцкевіча, 65). Госці прэзентавалі найперш розныя нумары часопіса АРСНЕ і кнігі знакамітых беларускіх аўтараў: Юрася Юркевіча "Балахоўцы: Свед-



чанні, дакументы, даследаванні", Алега Латышонка "Жаўнеры БНР", Яна Шумскага "Саветызацыя Заходняй Беларусі (1944-1953 гг.)", Марка Бартушкі "Партызанская вайна ў Беларусі ў 1941-1944 гг.", Алега Латышонка, Яўгена Мірановіча "Гісторыя Беларусі ад сярэдзіны XVIII ст. да пачатку XXI ст."

Сустрэча запомнілася цікавымі разважаннямі не толькі аб гісторыі Беларусі, але і аб цяперашнім яе стане.

Віктар Сырыца.



Ахвяраванні на ТБМ

1. Восіпава Аляксандра - 50000 р., г. Гомель
2. Самонаў Аляксандр - 200000 р., г. Магілёў
3. Чайкоўскі Павел - 120000 р., г. Менск
4. Невядомы - 400000 р., г. Менск
5. Шкірманкоў Фелікс - 100000 р., г. Слаўгарад
6. Дучыц Людміла - 100000 р., г. Менск
7. Раманок Тацяна - 100000 р., г. Менск
8. Кукавенка Іван - 100000 р., г. Менск
9. Ліс Арсень - 50000 р., г. Менск
10. Міцкевіч Яўген - 50000 р., г. Менск
11. Касцюковіч Зміцер - 100000 р., г. Чэрвень
12. Лазарук Тамара - 50000 р., г. Менск
13. Шундрык Георг - 50000 р., г. Дзятлава
14. Жыліч Тацяна - 50000 р., в. Мятлічыцы
15. Курава Тамара - 30000 р., г. Менск
16. Кручкоў Сяжук - 200000 р., г. Менск
17. Бамбіза Мікола - 500000 р., г. Менск

18. Гаева А.Д. - 50000 р., г. Менск
19. Табалевіч Ю.С. - 200000 р., г. Менск
20. Птушка Сяргей - 30000 р., в. Хільчыцы
21. Каралёў Сяргей - 50000 р., г. Гомель
22. Рабека Мікола - 200000 р., г. Менск
23. Давідоўскі Ігар - 100000 р., г. Менск
24. Лягушаў Алег - 100000 р.,

ст. Ясень, Асіповіцкі р-н

25. Зылькоў Сяргей - 200000 р., г. Гародня
26. Манулёна ўладзімір - 55000 р., г. Менск
27. Пухоўская Юлія - 50000 р., г. Менск
28. Данілюк Віктар - 50000 р., г. Менск

Дзейнасць ГА "ТБМ імя Францішка Скарыны" па наданні роднай мове рэальнага статусу дзяржаўнай вымагае вялікіх выдаткаў. Падтрымка ТБМ – справа гонару кожнага грамадзяніна краіны.

Просім Вашыя ахвяраванні дасылаць на адрас, вул. Румянцава, 13, г. Мінск, 220034, альбо пералічыць на разліковы рахунак ТБМ №3015741233011 у Аддзяленні № 539 ААТ "Белінвестбанка" код 739 (УНП 100129705) праз любое аддзяленне ашчадбанка Беларусбанк.

Паведамленне		Грамадскае аб'яднанне "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны" УНП 100129705	
		АТРАМІЦЬСЬ ПЛІДЖУ	
		Аддзяленне № 539 ААТ "Белінвестбанк"	
		НАЗВА БАНКА	
Рахунак атрымальніка	3015741233011	Асабовы рахунак	739
(протэставіч, імк, імк па-беларуску, адрас)			
Від плацяжы		Дата	Сума
Ахвяраванні на дзейнасць ТБМ			
Касір		Пеня Разам	
Плательшчык			
		Грамадскае аб'яднанне "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны" УНП 100129705	
		АТРАМІЦЬСЬ ПЛІДЖУ	
		Аддзяленне № 539 ААТ "Белінвестбанк"	
		НАЗВА БАНКА	
Рахунак атрымальніка	3015741233011	Асабовы рахунак	739
(протэставіч, імк, імк па-беларуску, адрас)			
Від плацяжы		Дата	Сума
Ахвяраванні на дзейнасць ТБМ			
Касір		Пеня Разам	
Квітанцыя		М.П.	
Касір			
Плательшчык			

Князь Канстанцін Іванавіч Астрожскі (1460 - 1530) - палкаводзец, патрыёт, абаронца веры

(Заканчэнне. Пачатак на ст. 6-7.)

Канстанцін Іванавіч Астрожскі быў другім па багачці (пасля Ольбрахта Гаштольда) магнатам Вялікага Княства Літоўскага. Валодаў вялікімі зямельнымі маёнткамі на Валыні (Астрог і інш.), атрымаў ад вялікага князя Дубну, Красілаў, Здзецел (Дзятлава, 1498), Тураў (1508), Балажэвічы, Шастовічы і Капцэвічы ў Мазырскім павеце (1512), Дарагабуж на Валыні (1514), Смаляны (1522), Копысь і інш. Як пасаж атрымаў ад жонкі частку Гальшан і Глушка, Смалявічы і Жыцін на Меншчыне, Шаголы і Свіраны ў Літве, як спадчыну - Славенск каля Ашмян, Лемніцу і Палонну каля Оршы, купіў Тарасаў каля Менска (1516), Азяраны і воз. Свіцязь (1516), Нізгалаў і Сушу на Полаччыне (1526). У 1528 годзе ён выставіў 426 коннікаў са сваіх маёнткаў (ад колькасці сялянскіх службаў) у войска Вялікага Княства Літоўскага.

Слава не ўскружыла галаву Астрожскаму. Не стаў ён фанабэрыстым і пыхлівым, а па-ранейшаму быў сціплым і простым. Прымаў кожнага, хто меў да яго патрэбу, шчодро ўзнагароджваў сваіх ваюроў, не шкадаваў грошай на дабрачыннасць. Так і не прызвычаіўся ён да раскошы. Ягоньня княжакія пакоі не ўражвалі гасцей шыкам: драўляная пафарбаваная падлога, кафляная печ, лаўкі ўздоўж сцен. Князь заставаўся самім сабой.

К.І. Астрожскі актыўна абараняў і распаўсюджваў праваслаўе. Пад кіраўніцтвам гетмана быў скліканы і праходзіў праваслаўны сабор у Вільні, які, у прыватнасці, падтрымаў барацьбу за аднаўленне праваслаўнай біскупскай улады ў Львове. Паводле яго хадатайства, на сойме ў Берасці былі пацверджаны правы праваслаўнай царквы, і ўказвалася на неўмяшальніцтва свецкай улады ў яе справы. У 1511 годзе ён дамогся ад Жыгімонта Старога пацвярджэння праваслаўнай царкве ВКЛ права на незалежны суд і забароны свецкім асобам прызначаць на царкоўныя пасады.

Дзякуючы Канстанціну Іванавічу фактычна была адменена забарона на пабудову праваслаўных цэркваў у дзяржаўных уладаннях ВКЛ. За ўласныя сродкі у розных кутках дзяржавы ён будаваў цэрквы. З 1491 па 1530 год у Астрозе была пабудавана каменная пяціглавая Багаяўленская царква, Траецкі манастыр. У 1507 годзе К.І. Астрожскі атрымаў ад Жыгімонта Старога ў кіраванне Жыдычынскі манастыр на Валыні. У 1511 годзе

атрымаў дазвол на перабудову Віленскага Прачысценскага сабора, у 1514 - на пабудову ў Вільні цэркваў Св. Тройцы і св. Мікалая (Перанясенскай) у гонар бітвы пад Оршай, пабудоваў цэрквы ў Дубне (1492), Смалявічах (каля 1520). Кіраваў маёнткамі Кіеўскай мітраполіі пасля смерці мітрапаліта Іосіфа II Солтана (1521).

К.І. Астрожскі рабіў падараванні цэрквам Вільні, Новагародка, Турава, Дзярманскаму і Межырэцкаму манастырам, Кіева-Пячэрскаму манастыру. Дакументы зафіксавалі яго багатыя дары Васкрасенскай і Мікалаеўскай цэрквам у Дубне (7 лютага 1492), Нікольскаму манастыру, пабудаванаму на месцы перамогі над маскоўскім войскам (1518), Межгорскаму кляштару (12 сакавіка 1523), Віленскаму Успенскаму сабору (4 ліпеня 1522). Ён дарыў цэрквам прадметы культавага ўжытку (адзенне, крыжы, рызы). Дзярманскаму Траецкаму манастыру была перададзена кніга настаўленняў патрыярха Канстанцінопальскага Каліста (1499) і рукапіснае Евангелле (1507).

Фактычна К.І. Астрожскі стаў галоўным патронам Праваслаўнай царквы ў дзяржаве.

Канстанцін Астрожскі памёр ў Тураве 11 верасня 1530 года. Яго смерць была значнай стратай для Вялікага Княства Літоўскага. За выдатныя заслугі перад радзімай, перад праваслаўнай царквой і выконваючы апошнюю волю самога гетмана, яго пахавалі ў Кіева-Пячэрскай лаўры, пад скляпеннямі Успенскага сабора. Надпіс на грабніцы паведамляў: "Маскву з татарамі паклаўшы, выпісаў 63 над імі перамогі, дадай афарбаванья крывёй Рось, Дняпро, Альшанку, дадай шмат замкаў, шмат манастыроў, шмат цэркваў, якія вымураваў у Княстве Астрожскім і ў стольным месце Вільні... для калек ён пакінуў шпіталі, для дзетак - школы, для людзей рыцарскіх - палашы з дзідамі ў Марсавай Акадэміі, і міла напішы: Сцятіёну Рускаму Канстанціну Іванавічу Астрожскаму, Гетману - Вялікае Княства Літоўскае. Гэта ўсё. Надмагілле".

У 1579 сын Астрожскага Канстанцін-Васіль паставіў над бацькоўскай магілай скульптурнае надмагілле, якое было ўнікальнай з'явай мастацтва рэнесансу апошняй чвэрці XVI ст., але да нашага часу не захавалася. Надмагілле К. Астрожскага захавалася толькі на фотаздымках, а яго гіпсавая копія знаходзіцца ў Гістарычным музеі ў Маскве.

Дар'я Волкава.

Субкультура хіпі вярнулася ў Ліду



Пётр Цімафееў і Тацяна Нікіфарова

Субкультура хіпі на некаторы час вярнулася ў Ліду разам з выставай мясцовага мастака Пятра Цімафеева "Драматычнасць сярэдняга плану. Час жывых", якая адкрылася ў Лідскім гістарычна-мастацкім музеі 4 чэрвеня.

Як зазначае аўтар - гэта былі часы "хіпі" і спробаў

забароны ў СССР заходняй культуры, якая падпольнымі шляхамі і так пранікала ў савецкае грамадства:

- Гэта даніна тым гадам канца 70-х - пачатку 80-х гадоў, калі я яшчэ быў малады, калі дзяўчаткі былі такія прыгожыя, гэта мая маладосць, гэта першае каханне, канешне, гэта тая музыка, чудаўная, шыкоўная музыка, гэта тая вопратка, якая засталася да гэтай пары.

Пётр Цімафееў нарадзіўся і ўсё жыццё пражыў у Лідзе, за выняткам часу, калі

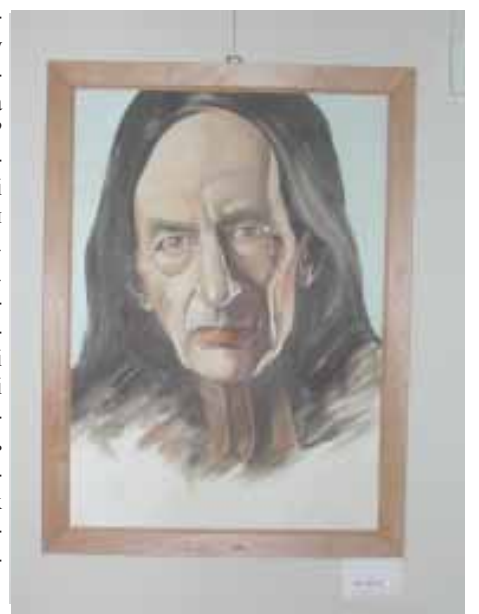


Партрэты Роберта Фрына і Міка Джагера

служыў у войску. Служыў у Афганістане. Куды ж яшчэ хіпара маглі паслаць? Выжыў вярнуўся, мае дзяцей і ўнукаў. І цалкам беларускамоўны.

Малюе. Удзельнічаў у калектыўных выставах у 2004 і 2011 гг. Лідскі літаратурны музей аздабляюць графічныя партрэты беларускіх пісьменнікаў работы Пятра Цімафеева.

Вяла імпрэзу адкрыцця выставы разам з



Партрэт Кена Хенслі



Падчас адкрыцця выставы



"Квіток у адзін кенец"



Фрагмент выставы

Пятром Цімафеевым мастацтвазнавец Лідскага музея Тацяна Нікіфарова, сама ўдзельніца руху хіпі. Тацяна з'явілася басіком і ў адпаведным "прыкідзе". У дадатак да інсталіяцый з плоту, магнітафона, гітары, джынсаў гэта стварала сапраўдную атмасферу эпохі. Тут можна дадаць, што менавіта па ініцыятыве Тацяны Нікіфаравай у музеі створаны палкоў-экспазіцыя "Хрушчоўка", дзе ўжо ўздушана атмасфера беларускай (савецкай) кватэры 60-х гадоў XX стагоддзя.

Што тычыцца саміх твораў Пятра Цімафеева, то гэта ў асноўным жывапіс і гра-

фіка, шмат партрэтаў калектыўнага асобаў таго часу, ёсць і "адхіленні" ад гэмы, але яны практычна не заўважныя, не парушаюць цэльнасці выставы

Пётр Цімафееў падзяліўся з Радзье Радзійай, што распачаў працу над серыяй мастацкіх твораў, якія будуць прысвечаны амерыканскім і канадскім індзейцам. Аўтар хоча ў сваіх карцінах правесці паралель паміж лёсамі карэннага насельніцтва Паўночнай Амерыкі і беларускім народам. На яго думку, у іх гісторыі ёсць шмат агульнага, і гэта важна данесці аматарам мастацтва.

Яраслаў Грынкевіч.

Рэдактар Станіслаў Вацлававіч Суднік

Рэдакцыйная калегія:

Алена Анісім, Юрась Бабіч, Юля Бажок, Марыя Баравік, Вінцук Вячорка, Юрась Каласоўскі, Леакадзія Мілаш, Максім Новік, Язэп Палубятка, Аляксей Пяткевіч, Уладзімір Содаль, Станіслаў Суднік, Павел Сцяцко, Алег Трусаў.

<http://nashaslova.mns.by/> <http://pawet.net/>
<http://kamunikat.org/> <http://tbn-mova.by/>

Аўтары цалкам адказныя за падбор і дакладнасць прыведзенай інфармацыі

Газета надрукавана ў Лідскай друкарні. 231300, г. Ліда, вул. Ленінская, 23.
Газета падпісана да друку 9.06.2014 г. у 10.00. Замова № 1821.
Аб'ём 2 друкаваныя аркушы. Наклад 2000 асобнікаў.
Падпісны індэкс: 63865.
Кошт падпіскі: 1 мес.- 5600 руб., 3 мес.- 16800 руб.
Кошт у розніцу: па дамоўленасці.

Заснавальнік:

ТБМ імя Францішка Скарыны.

Пасведчанне аб рэгістрацыі № 908 ад 18 снежня 2009 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Адрас рэдакцыі:

231293, Лідскі р-н, в. Даліна.

Адрас для поштовых адпраўленняў: 231282, г. Ліда-2, п/с 7.

E-mail: naszaslova@tut.by